

АНТИМОНОПОЛЬНЕ-КОНКУРЕНТНЕ ПРАВО

Рівень вищої освіти – *перший (бакалаврський)*

Дні занять, час занять, аудиторія: будуть доступні згідно з розкладом за посиланням
<http://www.ntu.edu.ua/studentam/rozklad/>

Кафедра ГОСПОДАРСЬКОГО ТА ТРАНСПОРТНОГО ПРАВА

Лекції та практичні заняття проводить
к.ю.н, доцент [Подоян Юлія Олександрівна](#)

Контактна
інформація

електронна пошта yulia29p@gmail.com
телефон: +380674226784

Адреса, номер
кабінету

м. Київ, вул. Володимира Івасюка б.2, ауд.412

Час консультацій

Згідно з [графіком консультацій](#)

Анотація дисципліни

Навчальна дисципліна "Правове регулювання підприємницької діяльності" є вибірковою компонентою циклу професійної та практичної підготовки для студентів 4-го курсу спеціальності D Право (галузь знань D Бізнес, адміністрування та право) освітнього рівня "бакалавр". Вона спрямована на формування у здобувачів вищої освіти системних знань про правові засади захисту економічної конкуренції, боротьби з монополізмом та недобросовісною конкуренцією в Україні. У межах курсу вивчаються правовий статус суб'єктів господарювання, механізми державного регулювання конкуренції, діяльність Антимонопольного комітету України, процедури розгляду справ про порушення конкурентного законодавства, а також способи захисту прав учасників конкурентних відносин. Особлива увага приділяється практичному застосуванню норм чинного законодавства, аналізу конкурентних ризиків у бізнесі та особливостям правового регулювання конкуренції в умовах цифрової економіки.

У результаті вивчення дисципліни студенти **опановують загальні та фахові компетентності**, зокрема: здатність аналізувати та застосовувати норми антимонопольного, господарського, адміністративного і фінансового права; уміння працювати з нормативно-правовими актами та офіційними джерелами; навички правового обґрунтування рішень у сфері конкуренції; здатність оцінювати правові наслідки антиконкурентних дій та забезпечувати захист економічної конкуренції суб'єктів господарювання.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сукупність правових норм і механізмів, що регулюють відносини у сфері захисту економічної конкуренції, боротьби з монополізмом та недобросовісною конкуренцією, зокрема відносини між державою, суб'єктами господарювання та іншими учасниками конкурентних відносин у процесі виробництва, обміну, розподілу та споживання.

Міждисциплінарні зв'язки: базується на вивченні таких дисциплін – «Господарське право», «Економічна теорія», «Фінансове право», «Адміністративне право», «Цивільне право», «Макро- та мікроекономіка».

Міждисциплінарні зв'язки: базується на вивченні таких дисциплін – «Теорія держави і права», «Цивільне право», «Господарське право», «Корпоративне право», «Адміністративне право».

Програма навчальної дисципліни складається з таких модулів:

МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Тема 1. Загальні засади правового регулювання економічної конкуренції та правові основи діяльності Антимонопольного комітету України.

Поняття економічної конкуренції та її роль у сфері господарювання. Історія розвитку конкурентного законодавства іноземних країн та України. Історія становлення та розвитку Антимонопольного комітету України, основні принципи його діяльності. Система органів АМКУ. Гарантії здійснення повноважень АМКУ

Тема 2. Організація контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції.

Порядок підготовки перевірок дотримання вимог законодавства про захист економічної конкуренції. Планові та позапланові перевірки. Основні цілі перевірок. Організація проведення перевірок. Строки проведення перевірок Комісія з перевірки, порядок її утворення та компетенція. Порядок проведення перевірок та порядок оформлення результатів перевірки.

Тема 3. Розгляд справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Загальні вимоги щодо розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції. Порядок подання заяв. Вимоги до оформлення заяв. Випадки відмови в розгляді заяв. Рішення за результатами розгляду заяв. Особи, які беруть участь у справі, їх права та обов'язки. Підстави і порядок розгляду справи. Основні етапи проведення розслідування. Рішення, що приймаються у справах про порушення конкурентного законодавства. Строк давності притягнення до відповідальності за порушення законодавства про захист економічної конкуренції. Попереднє рішення у справі. Закриття справ без прийняття рішення по суті.

Тема 4. АМКУ в системі забезпечення законності у сфері публічних закупівель.

Загальна характеристика здійснення процедури публічних закупівель через систему «Prozorro». Механізм здійснення публічних закупівель. Порядок оскарження процедур закупівлі.

Тема 5. Правопорушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Загальна характеристика порушень законодавства про захист економічної конкуренції. Зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку. Антиконтурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання. Антиконтурентні дії у формі спотворення результатів тендерів торгів, аукціонів, конкурсів. Антиконтурентні дії органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю. Обмежувальна та дискримінаційна діяльність суб'єктів господарювання, об'єднань.

Тема 6. Правопорушення у сфері захисту від недобросовісної конкуренції.

Загальні засади поняття недобросовісна конкуренція. Неправомірне використання ділової репутації суб'єкта господарювання. Створення перешкод суб'єктам господарювання в процесі конкуренції і досягнення неправомірних переваг в конкуренції. Неправомірне збирання, розголошення, схилення до розголошення та неправомірне використання комерційної таємниці.

МОДУЛЬ 2. СПЕЦІАЛЬНА ЧАСТИНА

Тема 7. Монополізація ринків та правова кваліфікація монопольного становища.

Загальна характеристика монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку. Визначення ринку. Товарні територіальні, часові межі ринку. Етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку .

Тема 8. Державне регулювання і контроль у сфері діяльності суб'єктів природних монополій.

Суб'єкти природної монополії. Сфери діяльності суб'єктів природних монополій. Суміжні ринки та їх характеристика. Державне регулювання діяльності суб'єктів природних монополій. Суб'єкти контролю. Загальна характеристика статусу Національних комісій з регулювання діяльності природних монополій. Функції Нацкомісій. Повноваження Нацкомісій.

Тема 9. Контроль за концентрацією суб'єктів господарювання.

Концентрація суб'єктів господарювання. Умови отримання дозволу на концентрацію. Підстави та надання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання. Порядок подання і розгляду заяв про надання дозволу на концентрацію та висновків стосовно концентрації. Відповідальність за шляхом здійснення концентрації без дозволу .

Тема 10. Узгоджені дії суб'єктів господарювання

Поняття та види узгоджених дій суб'єктів господарювання. Порядок надання дозволу на узгоджені дії суб'єктів господарювання. Рішення у справах про узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання. Порядок надання Кабінетом Міністрів України дозволу на узгоджені дії, концентрацію.

Тема 11. Відповідальність за порушення конкурентного законодавства.

Загальна характеристика та види відповідальності за порушення конкурентного законодавства. Відповідальність за порушення законодавства у сфері недобросовісної конкуренції. Відповідальність за порушення, пов'язані із неправомірним збиранням, використанням та розголошенням комерційної таємниці. Відповідальність за порушення у сфері публічних торгів (закупівель). Кримінальна відповідальність за порушення конкурентного законодавства. Умови звільнення та пом'якшення відповідальності за антиконкурентні узгоджені дії.

Методи контролю: оцінювання навчальних досягнень здобувачів за усіма видами навчальних робіт проводиться за поточним та підсумковим контролюми.

Поточні форми контролю: індивідуальне усне опитування, індивідуальне письмове опитування (тестування), презентація результатів виконаних завдань та досліджень, результатів роботи в малих групах; презентація результатів самостійної роботи; дискусії; розгляд ситуативних завдань; індивідуальні консультації, модульний контроль, перевірка виконання індивідуальних завдань. У кінці семестру підраховується загальна кількість балів за результатами поточного контролю.

Підсумкова форма контролю знань - у формі заліку.

Джерела для вивчення дисципліни:

1. Ресурси [бібліотеки НТУ](#) .
2. Віртуальне середовище навчання (Google classroom).

Оцінювання

Загальне оцінювання знань, умінь і навичок студентів складається з суми балів за результатами поточного контролю за семестр та підсумкового контролю у формі заліку. Максимальна сума балів - 100. Мінімальна - 60.

Контроль протягом семестру										Модуль 3 (ІЗ)	Підсумковий контроль (залік)	Сума балів
Модуль 1					Модуль 2							
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10			
Для денної форми здобуття вищої освіти: - активність під час навчальних занять (відповідь під час усного фронтального опитування, під час дискусійного обговорення теми заняття тощо) – 18; - поточні види робіт (підготовка презентації, доповіді, реферату, кейсу, опрацювання задач, тестування тощо) – 42.										Не перед- бачено навчальним планом	40	100
Для заочної форми здобуття вищої освіти: - активність під час навчальних занять (відповідь під час усного фронтального опитування, під час дискусійного обговорення теми заняття тощо) – 20; - поточні види робіт (підготовка презентації, доповіді, реферату, кейсу, опрацювання задач, тестування тощо) – 20.										20		

Критерії оцінювання: Детальний опис критеріїв оцінювання досягнутих результатів навчання здобувачів вищої освіти наведені в Додатку А [Положення про організацію освітнього процесу в Національному транспортному університеті](#).

Політика несвоєчасного проходження контрольних заходів.

Поточний та підсумковий контроль проводяться згідно з графіком освітнього процесу та встановленими Науково-методичною радою НТУ графіками. У випадку неявки здобувача вищої освіти на підсумковий контроль з поважних причин можливе індивідуальне проведення контролю в узгоджений з викладачем термін за наявності дозволу директорату Навчально-наукового інституту управління, технологій та правових наук.

Повторне складання екзамену у випадку отримання незадовільної оцінки допускається не більше двох разів: один раз – викладачу, другий – комісії, яка створюється директором Навчально-наукового інституту управління, технологій та правових наук.

При поданні індивідуального завдання пізніше встановленого терміну без поважної причини оцінка буде знижена на 10 %. Технічні проблеми (поломка обладнання, проблеми з друком) не є поважною причиною для несвоєчасного подання індивідуального завдання.

Політика перескладання. Упродовж тижня після оголошення результатів поточного контролю здобувач освіти може звернутися до оцінювача за роз'ясненням і/або з незгодою щодо отриманої оцінки. У випадку незгоди з рішенням оцінювача щодо результатів підсумкового

контролю здобувач освіти може звернутися до оцінювача з незгодою щодо отриманої оцінки у день її оголошення. Повторне проходження підсумкового контролю з метою підвищення позитивної оцінки не допускається.

Політика відвідування та / або активності. Відвідування навчальних занять є обов'язковим для здобувача освіти. Невиконання здобувачем освіти завдань, що визначені індивідуальним навчальним планом практичних/семінарських/лабораторних занять, через відсутність на заняттях є підставою для прийняття рішення про недопущення до підсумкового контролю. За рішенням директора Навчально-наукового інституту управління, технологій та правових наук передбачається надання можливості виконати пропущені завдання за індивідуальним графіком (але не пізніше, ніж до завершення підсумкового контролю).

Академічна доброчесність. Головні принципи академічної доброчесності наведені у [Положенні про систему академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в Національному транспортному університеті](#)

Порушеннями академічної доброчесності є:

- академічний плагіат;
- фальсифікація;
- списування;
- обман;
- неправомірна вигода;
- хабарництво.

При проходженні контролю (поточного або підсумкового) особа, яка проходить контроль, не має права використовувати будь-яку зовнішню (сторонню) допомогу. Якщо оцінювач підозрює особу, що проходить контроль, у використанні недозволених допоміжних засобів, він має право запропонувати їй вчинити дії, які б спростували підозру. У разі відмови від вчинення дій зі спростування підозри, списування, використання недозволених допоміжних засобів чи зовнішньої допомоги (обману) результат оцінюється як «незадовільно».

Поведінка в аудиторії. Ноутбуки та портативні пристрої можна використовувати **ВИКЛЮЧНО** з навчальною метою за вказівкою викладача. Неправомірне використання ноутбуків чи портативних пристроїв вважатиметься порушенням дисципліни, викладач має право ініціювати дії з унеможливлення їх використання.

В аудиторії забороняється вживання їжі, напоїв (за винятком води). Здобувачі вищої освіти та викладачі повинні дотримуватися етичних норм поведінки.

Здобувачам вищої освіти з обмеженими можливостями або особливими потребами слід до початку семестру звернутися до директорату Навчально-наукового інституту управління, технологій та правових наук та обговорити питання організації навчання.

При виникненні у здобувача вищої освіти проблем зі здоров'ям, які можуть заважати навчанню, слід звернутися до медичного закладу та повідомити про це директорат Навчально-наукового інституту управління, технологій та правових наук.

Скарги, пропозиції, зауваження та повідомлення про наявність конфліктних ситуацій в рамках освітніх програм здобувачі можуть надсилати на електронну адресу general@ntu.edu.ua або скористатися скринькою довіри, яка розміщена при вході в університет.

Електронна скринька для звернень до психологічної служби: philosophy@ntu.edu.ua.

Рекомендована література:

1. Антимонопольно-конкурентне право : навч. посіб. / Т. І. Швидка. – Харків : Право, 2021. – 184 с.
2. *Валітов С. С.* Конкурентне право України. Навч. посіб. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 432 с. 10000 пр. – ISBN 966-667-225-1.
3. *Гальчинський В.С.* Політична нооекономіка. Журнал «Економічна теорія». - № 3. – С. 43-55. - Національна академія наук України, 2015.
4. Державне антимонопольне регулювання: підручник / В.Д.Лагутін, Ю.І. Боровік, О.В.Вертелева та ін.: за ред. В.Д.Лагутіна. – К.: Київ. Нац. торг. Екон. У-т, 2015 – 480 с.
5. Основи права конкуренції Європейського Союзу та "європеїзація" конкурентного права України : навч. посіб. / К. В. Смирнова – К. : ВПЦ "Київський університет", 2021. – 223 с.
6. Проскурня О.М. Світова та конкурентна політика країн Європейського союзу : конспект лекцій. Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут». Харків : НТУ «ХПІ», 2020. 41 с.
7. Смирнова К. В. Захист прав людини та добросовісна конкуренція – нові механізми судового захисту / К. В. Смирнова // Актуальні проблеми міжнародних відносин : збірник наукових праць. – 2013. – Вип. 117 (у двох частинах). – Част. І. – С. 55–60. 153.
8. Смирнова К. В. Сучасні тенденції правового регулювання конкуренції // Актуальні проблеми міжнародних відносин : збірник наукових праць. – 2014. – Вип. 121 (у двох частинах). – Част. І. – С. 157–166.
9. Швидка Т. Історія формування антимонопольної політики та законодавства в Європейському Союзі. Право і суспільство. 2019. № 1. С. 176–181.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-сайт антимонопольного комітету України. /режим доступу: <http://www.amc.gov.ua>
2. Офіційний веб-сайт Верховної ради України /Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>
3. Офіційний веб-сайт Ліга Закон /Режим доступу: <http://uz.ligazakon.ua/>
4. Інститут економіки та прогнозування НАН України /Режим доступу: <http://ief.org.ua/>
5. Сайт інформаційного порталу fixygen.ua//Календар угод злиттів та поглинань // Режим доступу: <http://www.fixygen.ua>
6. Звіти Антимонопольного комітету України /Режим доступу: <http://www.amc.gov.ua/amku/doccatalog/document?id=110270&schema=main>
7. Журнал «Конкуренція. Вісник Антимонопольного комітету України» Виходить щомісяця.